

Sygn. akt I C 1013/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 marca 2016 r.

Sąd Rejonowy w Ciechanowie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący SSR Lidia Grzelak

Protokolant st. sekr. sąd. Edyta Wojciechowska

po rozpoznaniu w dniu 8 marca 2016 r. w Ciechanowie

sprawy z powództwa P. Z.

przeciwko I. D.

o zapłatę 9076,76 zł

I zasądza od pozwanej I. D. na rzecz powoda P. Z. kwotę 768,23 zł (siedemset sześćdziesiąt osiem złotych dwadzieścia trzy grosze) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 17 grudnia 2015 r. do dnia zapłaty;

II w pozostałym zakresie powództwo oddala;

III znosi koszty pomiędzy stronami.

Sygn. akt I C 1013/15

UZASADNIENIE

Powód P. Z. wnosił o zasądzenie na jego rzecz od pozwanej I. D. kwoty 9076,76 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia powództwa tj. od dnia 27 października 2015 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenie na jego rzecz od pozwanej zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Pozwana I. D. wносиła o oddalenie powództwa.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

P. Z. i I. K. zawarli związek małżeński w dniu 8 lutego 2005 r. (bezsporne).

W dniu 9 września 2010 r. P. Z. zawarł z zakładem pracy (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w O. umowę, której przedmiotem było przyznanie pomocy na cele mieszkaniowe w wysokości 7000,00 zł. Spłata pożyczki została rozłożona na 36 miesięcznych rat po 204,00 zł. W okresie od 30 czerwca 2012 r. do 31 sierpnia 2013 r. P. Z. spłacił z tytułu tej pożyczki 2940,00 zł (umowa k. 9, zaświadczenie k. 15).

W dniu 9 sierpnia 2007 r. P. Z. i I. Z. zawarli z B. (...) w O. umowę nr (...) o kredyt na zakup nieruchomości, zgodnie z którą bank udzielił im kredytu w wysokości 35000,00 zł z przeznaczeniem na zakup domu mieszkalnego wraz z działką budowlaną. Kredyt został udzielony na okres od 9 sierpnia 2007 r. do 31 lipca 2017 r. (umowa k. 10 - 13).

Prawomocnym wyrokiem z dnia 14 czerwca 2012 r. Sąd Okręgowy w Ostrołęce w sprawie I C 1218/11 orzekł rozwód pomiędzy P. Z. a I. Z. z winy I. Z. (bezsporne).

Postanowieniem z dnia 29 stycznia 2015 r. Sąd Rejonowy w Ostrowi Mazowieckiej w sprawie I Ns 714/13 z wniosku P. Z. z udziałem I. Z. dokonał podziału majątku wspólnego. Sąd Okręgowy w Ostrołęce po rozpoznaniu apelacji wnioskodawcy P. Z. postanowieniem z dnia 29 czerwca 2015 r. w sprawie I Ca 169/15 oddalił apelację. W sprawie I Ns 714/13 P. Z. nie wniósł o rozliczenie poniesionych nakładów z majątku osobistego na majątek wspólny w postaci spłaty pożyczki udzielonej przez (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w O. oraz rat kredytu na zakup nieruchomości udzielonego przez Bank Spółdzielczy w O. (akta I Ns 714/13 Sądu Rejonowego w Ostrowi Mazowieckiej).

W okresie od dnia 1 sierpnia 2012 r. do dnia 5 października 2015 r. P. Z. dokonał następujących wpłat na poczet tego kredytu:

- w dniu 1 sierpnia 2012 r. - 483,05 zł;
- w dniu 31 sierpnia 2012 r. - 480,99 zł;
- w dniu 1 października 2012 r. - 474,90 zł;
- w dniu 31 października 2012 r. - 473,86 zł;
- w dniu 3 grudnia 2012 r. - 466,53 zł;
- w dniu 31 grudnia 2012 r. - 464,42 zł;
- w dniu 1 lutego 2013 r. - 456,44 zł;
- w dniu 27 lutego 2013 r. - 442,21 zł;
- w dniu 29 marca 2013 r. - 445,35 zł;
- w dniu 2 maja 2013 r. - 436,46 zł;
- w dniu 3 czerwca 2013 r. - 434,64 zł;
- w dniu 1 lipca 2013 r. - 424,52 zł;
- w dniu 31 lipca 2013 r. - 424,52 zł;
- w dniu 2 września 2013 r. - 308,22 zł;
- w dniu 2 września 2013 r. - 421,60 zł;
- w dniu 27 września 2013 r. - 418,01 zł;
- w dniu 3 grudnia 2013 r. - 415,73 zł;
- w dniu 30 grudnia 2013 r. - 415,57 zł;
- w dniu 31 stycznia 2014 r. - 414,61 zł;
- w dniu 28 lutego 2014 r. - 408,65 zł;
- w dniu 2 kwietnia 2014 r. - 412,93 zł;
- w dniu 2 maja 2014 r. - 409,95 zł;
- w dniu 3 czerwca 2014 r. - 410,76 zł;

- w dniu 2 lipca 2014 r. - 407,71 zł;
- w dniu 1 sierpnia 2014 r. - 407,51 zł;
- w dniu 29 sierpnia 2014 r. - 405,91 zł;
- w dniu 1 października 2014 r. - 403,17 zł;
- w dniu 30 października 2014 r. - 401,06 zł;
- w dniu 1 grudnia 2014 r. - 395,06 zł;
- w dniu 30 grudnia 2014 r. - 394,59 zł;
- w dniu 2 lutego 2015 r. - 422,58 zł;
- w dniu 2 marca 2015 r. - 397,41 zł;
- w dniu 31 marca 2015 r. - 361,00 zł;
- w dniu 4 maja 2015 r. - 382,52 zł;
- w dniu 1 czerwca 2015 r. - 386,31 zł;
- w dniu 1 lipca 2015 r. - 384,76 zł;
- w dniu 31 lipca 2015 r. - 384,73 zł;
- w dniu 3 września 2015 r. - 384,23 zł;
- w dniu 5 października 2015 r. - 382,75 zł

(dowody wpłat k. 21 - 40, zeznania świadka A. Z. k. 64, zeznania powoda P. Z. k. 64 - 65).

I. Z. nosi obecnie nazwisko D. (bezsporne).

I. D. po orzeczeniu rozwodu nie wpłacała żadnych należności z tytułu pożyczki zakładowej oraz kredytu na zakup nieruchomości udzielonego przez Bank Spółdzielczy w O. (bezsporne).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie akt sprawy I Ns 714/13 Sądu Rejonowego w Ostrowi Mazowieckiej, zebranych w sprawie dokumentów, a w szczególności umów (k. 9, 10 - 13), zaświadczenia (k. 15), dowodów wpłat (k. 21 - 40), zeznań świadka A. Z. (k. 64) oraz zeznań powoda P. Z. (k. 64 - 65) i pozwanej I. D. (k. 65)

Podkreślić należy, że stan faktyczny pomiędzy stronami jest bezsporny, a spór jest wynikiem odmiennej interpretacji orzeczenia w sprawie I Ns 714/13 Sądu Rejonowego w Ostrowi Mazowieckiej oraz oceny prawnej okoliczności mających miejsce po uprawomocnieniu się postanowienia w tej sprawie.

Wskazać należy, że zeznania świadka A. Z., aczkolwiek wiarygodne, nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, gdyż dotyczą okoliczności mających miejsce przed uprawomocnieniem się postanowienia w sprawie I Ns 714/13 Sądu Rejonowego w Ostrowi Mazowieckiej.

Sąd zważył, co następuje:

W ocenie Sądu, powództwo P. Z. zasługuje na uwzględnienie jedynie częściowo tj. do kwoty 768,23 zł.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że rozstrzygając w niniejszej sprawie nie można pominąć prawomocnego rozstrzygnięcia w sprawie I Ns 714/13 Sądu Rejonowego w Ostrowi Mazowieckiej w zakresie podziału majątku wspólnego stron.

Podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności ustawowej nie został w kodeksie rodzinnym i opiekuńczym uregulowany w sposób samodzielny. Stosownie bowiem do art. 46 kro w sprawach nie unormowanych w artykułach poprzedzających, do podziału majątku, który był objęty wspólnością ustawową, stosuje się odpowiednio przepisy o dziale spadku. Przepis ten nakazuje zatem do podziału majątku wspólnego odpowiednie stosowanie przepisów o dziale spadku tzn. przede wszystkim art. 1035, 1037 – 1046 kc. Przepisy te również nie regulują kwestii działu spadku w sposób wyczerpujący i samodzielny, lecz odsyłają co do kwestii w nich nie uregulowanych do przepisów o zniesieniu współwłasności w częściach ułamkowych tzn. art. 210 kc i nast. Podobne odesłanie do odpowiedniego stosowania przepisów o dziale spadku oraz zniesieniu współwłasności zawierają przepisy kodeksu postępowania cywilnego, gdyż art. 567 § 3 kpc nakazuje odpowiednie stosowanie przepisów o dziale spadku, a więc art. 680 kpc i nast., które z kolei – w art. 688 kpc – odsyłają do odpowiedniego stosowania przepisów dotyczących zniesienia współwłasności, a w szczególności art. 618 § 2 i 3.

Sąd miał nadto na uwadze, że zgodnie z art. 45 § 1 kro każdy z małżonków powinien zwrócić wydatki i nakłady poczynione z majątku wspólnego na jego majątek osobisty, z wyjątkiem wydatków i nakładów koniecznych na przedmioty majątkowe przynoszące dochód. Może żądać zwrotu wydatków i nakładów, które poczynił ze swojego majątku osobistego na majątek wspólny. Nie można żądać zwrotu wydatków i nakładów zużytych w celu zaspokojenia potrzeb rodziny, chyba że zwiększyły wartość majątku w chwili ustania wspólności.

Wskazać należy, że w postanowieniu z dnia 10 listopada 2006 r. w sprawie I CSK 219/06 Sąd Najwyższy podkreślił, że w ramach postępowania o zniesienie współwłasności, jak również w ramach postępowania o podział majątku wspólnego sąd nie jest władny rozpoznawać wszystkie roszczenia, jakie uczestnicy mają względem siebie a jedynie roszczenia związane z posiadaniem rzeczy (art. 618 kpc) bądź roszczenia związane z posiadaniem poszczególnych przedmiotów wchodzących w skład majątku wspólnego, pobranych pożytków i innych przychodów z majątku wspólnego, nakładów poczynionych na majątek wspólny oraz spłaconych długów (art. 686 kpc w związku z art. 43 kro i art. 1035 kc).

Należy zatem zauważyć, że rozliczenia wydatków i nakładów pomiędzy małżonkami po ustaniu małżeńskiej wspólności ustawowej Sąd dokonuje w postępowaniu o podział majątku wspólnego, z tym że z urzędu rozstrzyga w zakresie wydatki i nakłady poczynione z majątku wspólnego na jego majątek osobisty, natomiast wyłącznie na wniosek strony w zakresie wydatków i nakładów poczynionych z majątku wspólnego na majątek osobisty. Wniosek ten powinien zostać zgłoszony przed sądem pierwszej instancji (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 października 1997 r. w sprawie II CKN 395/97).

Bezspornym jest w niniejszej sprawie, że przedmiotem żądania powoda P. Z. jest rozliczenie poniesionych przez niego nakładów w okresie od dnia uprawomocnienia się wyroku rozwodowego tj. 20 lipca 2012 r. do 15 października 2015 r. z majątku osobistego na majątek wspólny w postaci spłaty kredytu na zakup nieruchomości zaciągniętego przez oboje małżonków w czasie trwania małżeństwa.

Jak wskazano powyżej roszczenia z tego tytułu nie zostały przez powoda P. Z. zgłoszone w postępowaniu o podział majątku wspólnego.

Wyłączność dochodzenia tego rodzaju roszczeń w postępowaniu o podział majątku wspólnego wynika z art. 618 § 3 kpc w zw. z art. 567 § 3 kpc w zw. z art. 688 kpc i ma zatem charakter prekluzyjny, bowiem po uprawomocnieniu się postanowienia o zniesieniu współwłasności (dziale spadku, podziale majątku wspólnego), strona nie może dochodzić roszczeń przewidzianych w art. 618 § 1 kpc, w tym również wynikających z art. 45 § 1 kro, chociażby nie były one zgłoszone w tamtym postępowaniu. Ze sformułowania "nie może dochodzić" wynika, że strona traci te roszczenia, co oznacza, że w tym zakresie przepis ten ma charakter materialnoprawny (wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 12 lutego 2013 r. w sprawie I ACa 19/13, wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 4 grudnia 2014 r. w sprawie

I ACa 496/14). Zgłoszenie tego rodzaju roszczeń przed sądem drugiej instancji jest skuteczne tylko wówczas, gdy powstały lub stały się wymagalne w trakcie postępowania międzyinstancyjnego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 marca 2004 r. w sprawie IV CK 209/03). Wniosek ten potwierdza treść zdania trzeciego § 2, zgodnie z którą postępowanie w sprawach, które nie zostały przekazane, sąd umarza z chwilą zakończenia (prawomocnego) postępowania o zniesienie współwłasności (dział spadku, podział majątku wspólnego). Ze względu na ten radykalny skutek prekluzyjny, przepis § 3 należy wyklądać ściśle, przyjmując, że przedmiotowo ma zastosowanie tylko wtedy, kiedy zapadło pozytywne postanowienie o zniesieniu współwłasności (dziale spadku, podziale majątku wspólnego), a nie w wypadku wydania innych rozstrzygnięć (oddalenie bądź odrzucenie wniosku albo umorzenie postępowania). W wyroku z dnia 8 maja 2013 r. w sprawie I Ca 126/13 Sąd Okręgowy w Suwałkach podkreślił, że przepis art. 618 § 3 kpc jest w swej treści stanowczy i nie czyni wyjątków w zakresie powodów niezgłoszenia roszczenia o rozliczenie nakładów poczynionych na rzecz wspólną w toku postępowania o podział majątku dorobkowego. Późniejsze dochodzenie roszczeń w tym zakresie jest przez pryzmat tego przepisu niedopuszczalne.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy uznać zatem należy, że powód P. Z. utracił roszczenie o zwrot połowy nakładów z majątku osobistego na majątek wspólny w postaci spłaty pożyczki zakładowej i kredytu za zakup nieruchomości poniesionych w okresie od uprawomocnienia się wyroku rozwodowego do dnia uprawomocnienia się postanowienia w sprawie I Ns 714/13 Sądu Rejonowego w Ostrowi Mazowieckiej. Nie zostały one bowiem zgłoszone w postępowaniu o podział majątku wspólnego.

Wbrew przekonaniu jednak pozwanej I. D., orzeczenie w sprawie 714/13 Sądu Rejonowego w Ostrowi Mazowieckiej nie wyłącza jej odpowiedzialności za spłatę kredyt na zakup nieruchomości i ewentualnych roszczeń powoda P. Z. w zakresie dokonanych spłat rat tego kredytu po uprawomocnieniu się postanowienia w sprawie I Ns 714/13 Sądu Rejonowego w Ostrowi Mazowieckiej tj. po dniu 29 czerwca 2015 r.

Utrata roszczeń przez powoda P. Z. nie dotyczy jednakże rozliczenia tej części kredytu, która na dzień 29 czerwca 2015 r. nie była jeszcze spłacona. Postanowienie w sprawie I Ns 714/13 Sądu Rejonowego w Ostrowi Mazowieckiej nie rozstrzyga, która ze stron postępowania zobowiązana jest do spłaty pozostałej części kredytu, a zatem odpowiedzialność powoda P. Z. i pozwanej I. D., z tytułu części kredytu pozostałego do spłaty, zaciągniętego w czasie trwania wspólności majątkowej małżeńskiej przez oboje małżonków, a nie spłaconych przed dniem 29 czerwca 2015 r., jest solidarna w stosunku do banku, który udzielił kredytu.

Jak wskazano powyżej, powód P. Z. w okresie od dnia 29 czerwca 2015 r. do dnia 5 października 2015 r. spłacił na rzecz banku z tytułu kredytu zaciągniętego na zakup nieruchomości łącznie kwotę 1536,47 zł.

Zgodnie z art. 376 kc jeżeli jeden z dłużników solidarnych spełnił świadczenie, treść istniejącego stosunku między współdłużnikami rozstrzyga o tym, czy i w jakich częściach może on żądać zwrotu od współdłużników. Jeżeli z treści stosunku nie wynika nic innego, dłużnik, który spełnił świadczenie może domagać się zwrotu w częściach równych.

Zgodnie z art. 43 § 1 kro oboje małżonkowie mają równe udziały w majątku wspólnym. Uznać zatem należy, że powodowi P. Z. przysługuje w stosunku do pozwanej I. D. roszczenie o zwrot połowy kwoty wpłaconej na rzecz banku z tytułu kredytu w okresie od dnia 29 czerwca 2015 r. do dnia 5 października 2015 r., a zatem kwoty 768,23 zł.

Sąd zasądził odsetki ustawowe za opóźnienie od kwoty 768,23 zł od dnia 17 grudnia 2015 r. tj. doręczenia pozwanej I. D. odpisu pozwu, do dnia zapłaty stosownie do art. 481 § 1 i 2 kc w zw. z art. 455 kc.

W pozostałym zakresie Sąd oddalił powództwo uznając je za niezasadne.

Sąd zniósł koszty postępowania pomiędzy stronami. Zgodnie z art. 100 kpc, w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Sąd może jednak włożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, jeżeli jej przeciwnik uległ tylko co do nieznaczej części swego żądania albo gdy określenie należnej mu sumy zależało od wzajemnego obrachunku lub oceny sądu. Sąd miał na uwadze, że powództwo zostało uwzględnione jedynie w nieznaczej części.